

ARTĂ ȘI TEHNOLOGII ÎN PRELUCRAREA METALELOR PREȚIOASE LA BRAȘOV ÎN SECOLELE XVI-XVII

– Breslele aurarilor și argintarilor –

Silvia Popa, Elena Helerea,
Universitatea „Transilvania” din Brașov

ART AND TECHNIQUE OF SOME 16TH CENTURY BRASOV GUILDS

Abstract. In mediaeval Brasov thanks to the licenses the various guilds were benefiting of, a vast process of the guilds' development had begun since the 15th c. Well known and important because of their activity were, in the 16th c., the guilds of the goldsmiths and tinsmiths, whose products were used at home, in the church, in the chemist's shops. Their techniques are inovative for the time and the artistic style of the objects is that of the Renaissance and of the Baroque, which led to their intense demand in the Romanian countries, as well as outside the borders.

Încă din epoci străvechi, Mezolitic sau Neolitic, metalele ca aurul și argintul se găseau în stare pură pe toate continentele, indiferent de climă. În combinație cu seleniu, telurii, bismut, cuarț, pirită, argint, aurul s-a depus în albia râurilor, sub formă de nisip, sau în fisurile rocilor. Pietriș sau cristale mari, acest minereu este menționat în Asia, Africa, America sau Europa, la greci, romani, traci și daci. „Culegerea” minereului s-a făcut prin diferite mijloace, inițial la suprafață, mai apoi mineritul ocupând un loc tot mai important. Cu peste 6000 de ani în urmă, sumerienii spargeau rocile mari de cuarț ce conțineau aur; în antichitate, egiptenii îl extrăgeau din zona deșertică dintre Marea Roșie și Nubia (nub = aur, în egipteană), grecii și romanii foloseau sclavi pentru lucrul în mine (chiar dacă romanii îl aduceau, în special, din Spania). În Evul Mediu, sclavii din minerit erau eliberați și putea deveni agenți liberi ce-și ofereau serviciile celor ce plăteau mai bine. În secolul XIX, descoperirea zăcămintelor de aur din diferite părți ale lumii a dus la o adevărată migrație de populații, ca de pildă în California, Noua Zeelandă, Johannesburg/Africa de Sud, teritoriul Yukon din Canada ș.a.

De-a lungul vremii și tehnicile de prelucrare, separare a celor două metale au cunoscut o tot mai mare dezvoltare. Printre acestea procesul de filtrare cu cianuri prin care aurul din bucățile de rocă este dizolvat cu ajutorul NaCN, sau separarea de impurități prin tratarea cu zinc metalic, ori prin folosirea acidului sulfuric sau nitric ș.a.m.d.

Din totdeauna, legătura omului cu aceste metale prețioase a fost cu totul alta decât cea cu piatra, bronzul, cuprul, fierul. Dacă piatra, fierul au fost expresia puterii, voinței impuse prin forță brutală, aurul, argintul au impus puterea în mod subtil, prin forța spiritului, a subtilității, măiestriei artistice. Încă în culturile străvechi aurul a fost asociat zeilor, măreției soarelui, rapsozii și poezii l-au cântat, „căldura” iradiată de acesta fiind egală cu mirajul, înțelepciunea.

Multe sunt întrebunțările date aurului și argintului, de la podoabe, ornamente, sarcofage (sarcofagul lui Tutankhamon din aur masiv ce cântărea peste 100 kg.) la cele mai diverse obiecte.

Prelucrarea, măiestria execuției au dus în toate părțile, în toate timpurile la faima și bogăția castelilor sau așezărilor în care se desfășura această îndeletnicire.

Brașovul, prin așezarea sa geografică, din curbura Carpaților, a făcut ca acesta să aibă o poziție privilegiată, de legătură între Orient și Occident, fiind datat încă din neolitic. Cetatea este cunoscută sub numele de CORONA (1235), BARASU (1252), BRASU (1288), denumiri legate, în bună parte, de colonizarea Țării Bârsei cu populație germană din regiunea Flandrei și a Moesiei. Așezarea va beneficia de o arhitectură urbană specială, cu centuri interioare de ziduri în plan pătrat, o nouă formulă de apărare, premergătoare perioadei armelor de foc. Dezvoltarea urbanistică, marcată în centru și de o piață (Forum, în 1520, Ring, în 1617), caracteristică burgurilor medievale, va face din Brașov o cetate cu o înfloritoare viață economică, politică, culturală în tot decursul evului mediu.

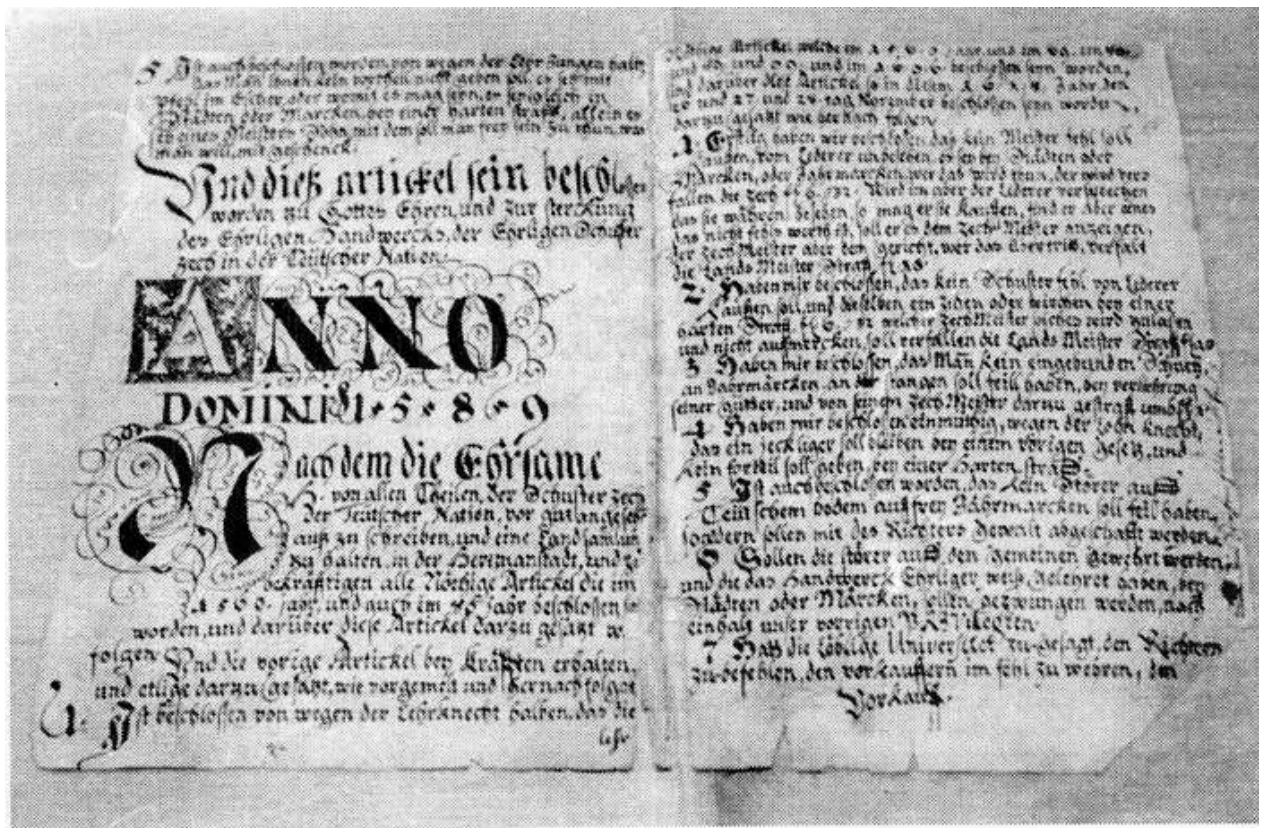

Cetatea Brașov, 1820, vedere spre sud-vest, desen color de L. Rohbock, gravor I. Popel

Beneficiind de autonomie, privilegiile acordate multiplelor activități comerciale, meșteșugărești, încă din sec. XIV- XV au loc procese de proliferare a breslelor. Gama variată, calitatea, îmbinarea artei cu tehnici inovatoare în producția meșteșugarilor vor duce la creșterea faimei produselor Brașovului. Cetatea se va transforma într-un important centru de fabricare și export,

cu o continuă creștere a ponderii producției meșteșugărești și a comercializării. Încă din 1364 se obținuse privilegiul de târg anual (la 1 noiembrie), în 1369 dreptul de depozit pentru postavurile aduse de negustorii polonezi și germani, în 1395 se reconfirma dreptul comerțului peste hotare existent încă din 1358 cu Țările Românești și părțile răsăritene, din 1374 cu Viena, în general cu Apusul Europei. Centrul comercial local era situat în Piața Sfatului unde existau piața de pește, târgul de vite, de grâne etc. Perimetrul comercial se extinde și pe străzile laterale (azi G. Barițiu, Hirscher, Diaconul Coresi) sau prin construirea unor edificii (Casa Negustorilor, Casa Cerii, Casa Hirscher azi Cerbul Carpatin).

Primele atestări documentare ale celor mai importante bresle ce consfințeau cele mai uzitate meserii locale se fac în sec. al XV-lea odată cu precizarea gamei produselor încorporabile anumitor meserii, accentuându-se și delimitarea competențelor. Apar, astfel, în sec. XV- XVI- XVII - XVIII statute ale breslelor aurarilor, alămarilor, postăvarilor, cositorarilor, strungarilor în cositor, frânghierilor, tunzătorilor de postav, țesătorilor de pânză, cuțitarilor, olarilor, năsturarilor, strungarilor în os, apoi ale argintarilor ș.a. Toate se constituie ca organizații profesionale, în scopul stabilirii de reguli pentru procurarea de materii prime, desfacerii produselor, în scopul apărării intereselor breslei respective. Aveau statute proprii, consiliu de meșteri, erau persoane juridice, cu proprietăți formate din bunuri mobiliare și imobiliare, cu sediu, întruniri periodice, serbări specifice. Fiecare breaslă deținea o ladă cu însemne caracteristice în care se depozitau statutele, sigiliul, privilegiile, convocatorul de întruniri.

Statut de breaslă, 1589 (Colecția Muzeului de istorie)

Una din formele cele mai reprezentative ale culturii și civilizației medievale din Transilvania este prelucrarea metalelor. Ca și la breslele fierarilor, alămarilor, armurierilor, arta *aurarilor*, *cositorarilor*, *argintarilor* ilustrează, în același timp, apartenența la perioada medievală europeană cât și specificitatea locală prin relevarea tradiționalului.

BREASLA AURARILOR este atestată din 24 ianuarie 1511 printr-un statut ce cuprindea 11 puncte de maximă importanță pentru desfășurarea unor multiple activități . A cunoscut o îndelungată și favorabilă înflorire prin obiectele confecționate pentru necesitățile bisericilor de rit diferit existente în Brașov. Au fost înzestrate timp îndelungat cu obiecte liturgice printre care sfeșnice, potire, candelă, cristelnițe, cruci, ferecături pentru icoane, dar și cărți, acestea ne fiind doar religioase.

Acestora li se alătură obiecte de podoabă, accesorii vestimentare, printre care vestitele brâie cu pafale, butoni, dar și obiecte de uz casnic.

Indiferent de tipul obiectelor produse de aurarii brașoveni, ele sunt făurite în stilul artistic al epocii, îmbinând caracteristici ale Renașterii cu ale barocului. La aceasta se adaugă și specificul românesc deoarece multe sunt făcute la comanda domnitorilor, boierilor din țările românești, realizarea lor artistică ilustrând o vizibilă influență ce va fi cunoscută sub denumirea de stilul brâncovenesc (familie domnitoare având strânse legături cu Brașovul în plan economic, cultural).

Rapida îmbogățire a meșterilor aurari se reflectă și prin mutarea lor într-un nou bastion al cetății, construit de ei în sec. al XVII-lea pe linia ce unea Strada Porții (azi Republicii) cu cea a Vămii (Mureșenilor). Mai mult, bunăstarea e dovedită că, pe lângă obligațiile curente fiscale sau de război, aurarii făceau cadouri consistente principilor, nobililor (de pildă, la nunta lui Ioan Zapolya au trimis 455 de florini, sumă mai mult decât consistentă).

Dezvoltarea breslei aurarilor, deși puțini numeric față de alții, îi propulsează în viața publică, diplomatică, militară, li se acordă funcții, onoruri. Încă din sec. al XV-lea, din 16 meșteri aurari 3 erau aleși în Sfatul Orașului (GEORG- 1485, JOHANNES – 1489, MICHAEL GOLDEN –1491-1497). În 1456 se remarcă în diplomație meșterul GASPARG care încheie pacea cu Vlad Țepeș iar în 1526 ANTON și SIGISMUND GEMMARIUS vor comanda armatele brașovene în bătălia de la Mohacs; și, desigur, exemplele pot continua.

Înfloritoare, încă din secolul XV, este și arta meșterilor ARGINTARI, breaslă care a fost dominată inclusiv în secolul XVIII de o adevărată dinastie, familia MAY. Cei mai de seamă reprezentanți ai acesteia au fost GEORG MAY II, ANDREAS MAY II, MICHAEL MAY II și SAMUEL MAY, creațiile lor fiind importante ca valoare artistică, reprezentative pentru Brașov ca puternic, cunoscut centru meșteșugăresc. Au lucrat și la curtea domnitorului C. Brâncoveanu, mai apoi, în epoca ce i-a urmau acestuia, contribuind la îmbogățirea stilului brâncovenesc.

De remarcat este că obiectele argintarilor MAY au împodobit în aceeași măsură și biserici ortodoxe, în special Biserica Sf. Nicolae, pe lângă cele protestante, catolice. În acest mod ele au servit ca obiecte de cult pentru religia ortodoxă, având o importanță deosebită pentru viața spirituală, culturală românească atât în Transilvania cât și în Țara Românească.

Creațiile acestor argintari sași brașoveni sunt importante pentru valoarea lor artistică intrinsecă, pentru inovațiile tehnice aduse, reprezentative pentru centrul meșteșugăresc brașovean. Totodată au însemnătate ca document al nivelului atins în prelucrarea metalului în epoca medievală brașoveană, ca o atestare istorică, culturală, socială.

Ca reprezentanți ai unui oraș ce preluase și continuase tradiția prelucrării metalelor ce ajunsese la apogeu în diferite centre meșteșugărești din secolul XVI, lucrările lor sunt larg răspândite. Azi ele se află la Biserica Sf. Nicolae din Brașov, Muzeul de Artă al României, Muzeul de Artă Brâncovenească de la Mogoșoaia, Muzeul din Brașov, Cluj-Napoca, Muzeul Național din Budapesta, Muzeul de Artă Decorativă Cluny din Paris, la mănăstirile Horezu, Bistrița, dar și la cele din Patos, Grecia.

Produsele lor au fost executate și la comanda unor beneficiari de peste Carpați încât meșterii sași au respectat gusturile mediului artistic românesc, în acest mod arta lor este de concepție, inspirație a locului și timpului respectiv. O scrisoare a lui C. Brâncoveanu adresată judeului Brașovului în februarie 1706 este edificatoare pentru rolul jucat de argintarii brașoveni în crearea și contribuția la stilul artistic la vremea. Domnitorul român îl anunța pe mai marele orașului că îl reține pe GEORG MAY la curtea sa pentru stabilirea unor noi detalii privitoare la comanda pe care i-o făcuse. Mai apoi, lucrările lor vor ilustra o perioadă și mai târzie când bisericile românești din Transilvania nu mai erau înzestrate doar cu danii de către domnii și boierii din țările românești. Negustori dornici în a sprijini dezvoltarea vieții spirituale românești se întreceau în a dărui diferite obiecte printre care icoane, candelă, cărți în ferecături de argint, galbeni.

Produsele confecționate de meșterii MAY, obiecte de cult sau de folosință uzuală sunt din argint masiv, argint aurit. Au forme diferite, ornamentații cu figuri geometrice, motive zoomorfe, vegetale, scene biblice, peisaje. De pildă, paharele de argint sunt, de obicei, formate din 2 piese, cupa și piciorul, pe care, cizelate sau ciocănite se află medalioane ovale, lucrate în relief sau cu scene ce reproduc mișcarea unor animale (cerbi, cai). Au un stil propriu, caracteristic în care se regăsesc decorațiuni florale decupate reprezentând vrejuri, bujori deschiși, lobi ai unor flori, toate specifice stilului brâncovenesc. Ei se inspiră și din arta populară folosind laleaua înflorită, dar și alte elemente florale rediate până în cele mai mici amănunte (flori cu pistil, frunze). Aceste motive stilizate sunt de origine greacă, ele se regăsesc în arta bizantină, orientală și au fost transmise celei românești. Natura joacă un rol important în lucrările lor, scene de vânătoare, cu animale, plante duc la îmbinarea elementelor tradiționale locale cu cele din Țara Românească. Noile motive au fost introduse în stilul brâncovenesc, de-acum făcând parte din el, aducându-i o nouă strălucire, introducând totodată o nota laică în ornamentația obiectelor de cult.

Argintarii MAY au folosit în creația lor și vasele din porțelan de Delf cărora le-au adăugat ornamente florale, zoomorfe, antropomorfe realizate din cobalt. Au creat și ferecături de argint, argint aurit fie ca benzi sau ca formă întregă, în special pentru cărți, biblii. De pildă, de mare valoare este creația lui MICHAEL MAY, mai târziu, în 1753, când, la comanda unui negustor a îmbrăcat copertile de lemn ale unui Tetraevangheliar grecesc în plăci de argint legate prin zale (pe coperti fiind reprezentate 19 scene biblice).

Această familie, întinsă pe o perioadă de peste 2 secole, vârful creației breslei argintarilor brașoveni, a întrebunțat în ornamentarea obiectelor *filigranarea* căreia i-a adăugat mici pietre albastre, fine perle din argint aurit. Metoda, precum și motivele sunt de influență orientală, frecvent întâlnite în arta bizantină, des folosite atât pentru obiectele de cult cât și la cele de uz mai larg.

Pe măsura trecerii timpului, compozițiile ornamentale își sporesc numărul de personaje, elementele arhitectonice, subiectele religioase sau laice, „portretele” în relief ale patronilor bisericilor, donatorilor, peisajele din Brașov, motivele florale, costumele populare zonale.

În ceea ce privește tehnica lor de lucru, a fost puternic influențată de arta orfevrarilor din Germania, cu deosebire din Nurnberg, Aussburg precum și din N. Italiei. Acestei influențe ei au adăugat motive specifice, zonale din Transilvania, Țara Românească, bizantine, ale Renașterii, barocului, creând obiecte de mare valoare artistică, într-un stil propriu, inconfundabil. Scenele religioase au fost completate cu cele laice reprezentându-l pe domnitorul Brâncoveanu, medalioane, sigle cu inițialele lor, ale donatorilor ce făceau comenzile, sau tablouri de arhitectură brașoveană. Odată cu trecerea timpului, scenele devin tot mai complexe, cu personaje, semnificații, figuri tot mai reale care încearcă să redea trăsăturile particulare, de individualizare, nu de puține ori adevărate portrete. Motivele florale sunt îmbogățite cu plante specifice, în special lalele, în fundalul scenelor apar clădiri din Brașov (după care se poate reconstitui arhitectura epocii) sau chiar peisaje locale. În acest mod, eleganța siluetei, fluiditatea mișcării, dinamismul scenelor, compoziția acestora apropie creația argintarilor brașoveni de arta picturii murale. Totodată, este evidentă îmbinarea simțului artistic de îmbinare, redarea unor motive populare, caracteristice Brașovului din secolele XVI-XVII-XVIII cu desăvârșirea unor tehnici specifice, de turnare, ciocănire, cizelare.

*

Metalele nobile și civilizația

- Minereuri de Ag și Au sunt menționate în Asia, Africa, America sau Europa, la greci, romani, traci și daci.
- Argintul și aurul - în combinație cu seleniu, telur, bismut, cuarț, pirită – se găsea depus în albia râurilor, sub formă de nisip, sau în fisurile rocilor, sub formă de pietriș sau cristale mari
- Aurul și argintul se exploatează încă din epoci străvechi - Mezolitic și Neolitic

Tehnici de extracție

- „Culegerea” minereului s-a făcut prin diferite mijloace, inițial la suprafață, mai apoi mineritul ocupând un loc tot mai important.
- Cu peste 6000 de ani în urmă, **sumerienii** spărgeau rocile mari de cuarț ce conțineau aur; în antichitate, **egiptenii** îl extrăgeau din zona deșertică dintre Marea Roșie și Nubia (*nub* = aur, în egipteană), **grecii** și **romanii** foloseau sclavi pentru lucrul în mine (chiar dacă romanii îl aduceau, în special, din Spania).
- În Evul Mediu, sclavii din minerit erau eliberați și putea deveni agenți liberi ce-și ofereau serviciile celor ce plăteau mai bine.
- În secolul XIX, descoperirea zăcămintelor de aur din diferite părți ale lumii a dus la o adevărată migrație de populații, ca de pildă în California, Noua Zeelandă, Johannesburg /Africa de Sud/, teritoriul Yukon din Canada ș.a.

Tehnicile de prelucrare și separare

- procesul de filtrare cu cianuri prin care aurul din bucățile de rocă este dizolvat cu ajutorul NaCN,
- procesul de separarea de impurități prin tratarea cu zinc metalic,
- procesul de separarea prin folosirea acidului sulfuric sau nitric, ș.a.

Legătura omului cu metalele prețioase - specială

Piatra, fierul - sunt expresia puterii, voinței impuse prin forță brutală,

Aurul, argintul - au impus puterea în mod subtil, prin forța spiritului, a subtilității, măiestriei artistice.

Aurul - în culturile străvechi –

- a fost asociat zeilor, măreției soarelui,
- „căldura” iradiată de acesta este egală cu mirajul, înțelepciunea.

Utilizări date aurului și argintului

- podoabe, ornamente, sarcofage (sarcofagul lui Tutankhamon din aur masiv ce cântărea peste 100 kg.)
- obiecte de uz casnic

Brașovul medieval

- Are o poziție privilegiată, între Orient și Occident, din neolitic.
- Cetatea este cunoscută sub numele de CORONA (1235), BARASU (1252), BRASU (1288), denumiri legate, în bună parte, de colonizarea Țării Bârsei cu populație germană din regiunea Flandrei și a Moesiei.
- Așezarea va beneficia de o arhitectură urbană specială, cu centuri interioare de ziduri în plan pătrat, o nouă formulă de apărare, premergătoare perioadei armelor de foc.
- Dezvoltarea urbanistică, marcată în centru și de o piață (Forum, în 1520, Ring, în 1617), caracteristică burgurilor medievale, va face din Brașov o cetate cu o înfloritoare viață economică, politică, culturală în tot decursul evului mediu.
- Sec. XIV- XV au loc procese de proliferare a breslelor. Gama variată, calitatea, vor duce la creșterea faimei produselor Brașovului. Cetatea se va transforma într-un important centru de fabricare și export, cu o continuă creștere a ponderii producției meșteșugărești și a comercializării.
- 1364 se obținuse privilegiul de **târg anual** (la 1 noiembrie),
- 1369 dreptul de depozit pentru postavurile aduse de negustorii polonezi și germani,
- 1395 se reconfirma dreptul comerțului peste hotare existent încă din 1358 cu Țările Românești și părțile răsăritene, din 1374 cu Viena, în general cu Apusul Europei.
- Centrul comercial local era situat în Piața Sfatului unde existau **piața de pește, târgul de vite, de grâne** etc. Perimetrul comercial se extinde și pe străzile laterale (azi G. Barițiu, Hirscher, Diaconul Coresi) sau prin construirea unor edificii (Casa Negustorilor, Casa Cerii, Casa Hirscher azi Cerbul Carpatin).

Primele atestări documentare ale celor mai importante bresle ce consfințeau cele mai uzitate meserii locale se fac în sec. al XV-lea odată cu precizarea gamei produselor încorporabile anumitor meserii, accentuându-se și delimitarea competențelor.

Sec. XV- XVI- XVII - XVIII apar *Statute ale breslelor aurarilor, alămarilor, postăvarilor, cositorarilor, strungarilor în cositor, frânghierilor, tunzătorilor de postav, țesătorilor de pânză, cuțitarilor, olarilor, năsturarilor, strungarilor în os, apoi ale argintarilor ș.a.*

- organizații profesionale care să reglementeze
- procurarea de materii prime,
- desfacerii produselor,
- în scopul apărării intereselor breslei respective.

Aveau statute proprii, consiliu de meșteri, erau persoane juridice, cu proprietăți formate din bunuri mobiliare și imobiliare, cu sediu, întruniri periodice, serbări specifice. Fiecare breaslă deținea o ladă cu însemne caracteristice în care se depozitau **statutele, sigiliul, privilegiile, convocatorul de întruniri.**

Una din formele cele mai reprezentative ale culturii și civilizației medievale din Transilvania este prelucrarea metalelor.

Ca și la breslele fierarilor, alămarilor, armurierilor, **arta aurarilor, cositorarilor, argintarilor** ilustrează, în același timp, apartenența la perioada medievală europeană cât și specificitatea locală prin relevarea tradiționalului.

BREASLA AURARILOR este atestată din 24 ianuarie 1511 printr-un statut ce cuprindea 11 puncte de maximă importanță pentru desfășurarea unor multiple activități . A cunoscut o îndelungată și favorabilă înflorire prin obiectele confecționate pentru necesitățile bisericilor de rit diferit existente în Brașov. Au fost înzestrate timp îndelungat cu **obiecte liturgice** printre care **sfeșnice, potire, candel, cristelnițe, cruci, ferecături pentru icoane**, dar și cărți, acestea ne fiind doar religioase.

Acestora li se alătură **obiecte de podoabă**, accesorii vestimentare, printre care vestitele **brâie cu pafte, butoni**, dar și **obiecte de uz casnic.**

Indiferent de tipul obiectelor produse de aurarii brașoveni, ele sunt făurite în stilul artistic al epocii, îmbinând caracteristici ale Renașterii cu ale barocului, vizibilă influență a stilului brâncovenesc.

Rapida îmbogățire a meșterilor aurari se reflectă

- nou bastion
- cadouri principilor, nobililor (ex. la nunta lui Ioan Zapolya au trimis 455 de florini, sumă mai mult decât consistentă)
- propulsarea în viața publică, diplomatică, militară, funcții, onoruri.

Ex.

- Încă din sec. al XV-lea, din 16 meșteri aurari 3 erau aleși în Sfatul Orașului (Georg - 1485, Johannes – 1489, Michael Golden –1491-1497).

- În 1456 se remarcă în diplomație meșterul Gaspar care încheie pacea cu Vlad Țepeș iar în 1526 Anton și Sigismud Gemmarius vor comanda armatele brașovene în bătălia de la Mohacs; ș.a.

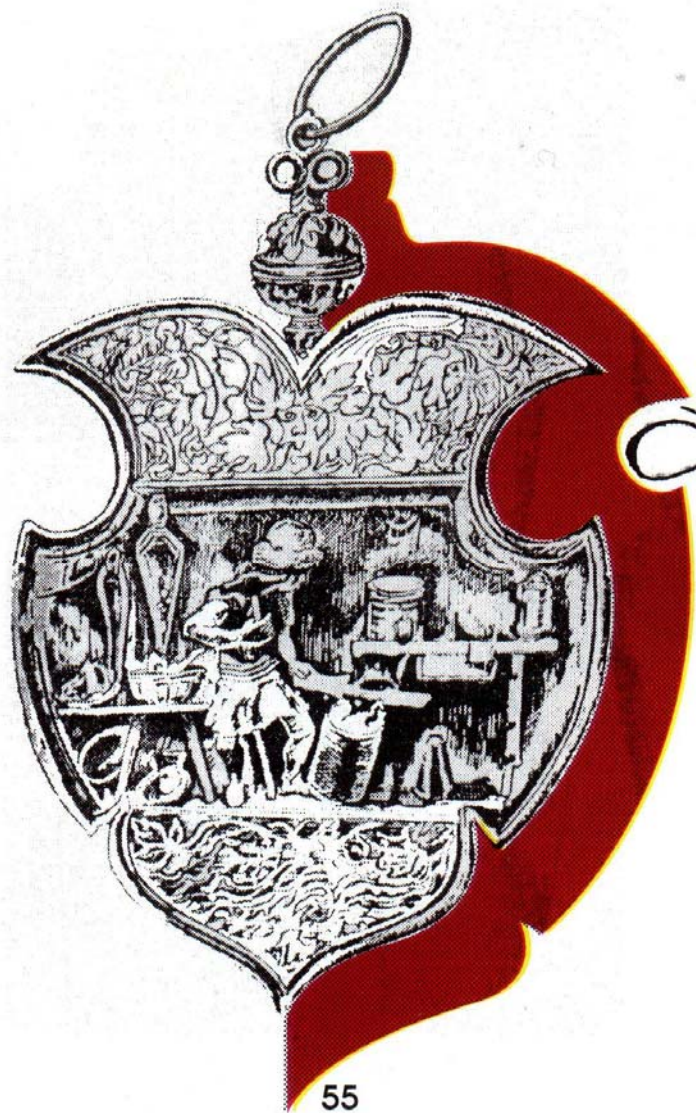

Tabla aurarilor brașoveni, 1556

BREASLA ARGINTARILOR - familia May

Georg May II, Andreas May II, Michael May II și Samuel May

- importanță deosebită pentru viața spirituală, culturală românească atât în Transilvania cât și în Țara Românească.
- Au lucrat și la curtea domnitorului C. Brâncoveanu, contribuind la îmbogățirea stilului brâncovenesc

- Au împodobit în aceeași măsură și biserici ortodoxe, în special Biserica Sf. Nicolae, pe lângă cele protestante, catolice. În acest mod ele au servit ca obiecte de cult pentru religia ortodoxă.

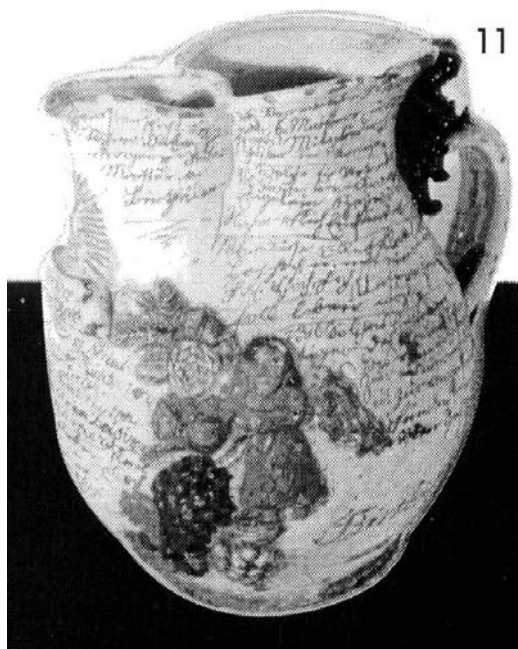
Creațiile acestor argintari sași brașoveni sunt importante pentru valoarea lor artistică intrinsecă, pentru inovațiile tehnice aduse, reprezentative pentru centrul meșteșugăresc brașovean. Totodată au însemnatate ca document al nivelului atins în prelucrarea metalului în epoca medievală brașoveană, ca o atestare istorică, culturală, socială.

Lucrările se află la :

Biserica Sf. Nicolae din Brașov,
 Muzeul de Artă al României,
 Muzeul de Artă Brâncovenească de la Mogoșoaia,
 Muzeu din Brașov, Cluj-Napoca,
 Muzeul Național din Budapesta,
 Muzeul de Artă Decorativă Cluny din Paris,
 la mănăstirile Horezu, Bistrița, dar și la cele din Patos, Grecia.

Obiecte: **icoane, candelă, cărți în ferecături de argint, galbeni.**

din **argint masiv, argint aurit**, cu forme diferite, ornamentații cu figuri geometrice, motive zoomorfe, vegetale, scene biblice, peisaje.

Cană de breaslă pentru serbări

Ex. **paharele de argint** sunt, de obicei, formate din 2 piese, cupa și piciorul, pe care, cizelate sau ciocănite se află medaloane ovale, lucrate în relief sau cu scene ce reproduc mișcarea unor animale (cerbi, cai). *Au un stil propriu*, caracteristic în care se regăsesc decorațiuni florale

decupate reprezentând *vrejuri, bujori deschiși, lobi ai unor flori*, toate specifice stilului brâncovenesc. Ei se inspiră și din arta populară folosind *laleaua înflorită*, dar și alte elemente florale redade până în cele mai mici amănunte (flori cu pistil, frunze).

Aceste motive stilizate sunt de origine greacă, ele se regăsesc în arta bizantină, orientală și au fost transmise celei românești. Natura joacă un rol important în lucrările lor, scene de vânatoare, cu animale, plante duc la îmbinarea elementelor tradiționale locale cu cele din Țara Românească. Noile motive au fost introduse în stilul brâncovenesc, de-acum făcând parte din el, aducându-i o nouă strălucire, introducând totodată o nota laică în ornamentația obiectelor de cult.

Argintarii May au folosit în creația lor și **vasele din porțelan de Delf** cărora le-au adăugat ornamente florale, zoomorfe, antropomorfe realizate din cobalt. Au creat și ferecături de argint, argint aurit fie ca benzi sau ca formă întregă, în special pentru cărți, biblii.

De pildă, de mare valoare este creația lui Michael May, mai târziu, în 1753, când, la comanda unui negustor a îmbrăcat copertile de lemn ale unui *Tetraevangheliar grecesc* în plăci de argint legate prin zale (pe coperti fiind reprezentate 19 scene biblice).

Această familie, întinsă pe o perioadă de peste 2 secole, vârful creației breslei argintarilor brașoveni, a întrebuițat în ornamentarea obiectelor *filigranarea* căreia i-a adăugat mici pietre albastre, fine perle din argint aurit. Metoda, precum și motivele sunt de influență orientală, frecvent întâlnite în arta bizantină, des folosite atât pentru obiectele de cult cât și la cele de uz mai larg.

Pe măsura trecerii timpului, compozițiile ornamentale își sporesc numărul de personaje, elementele arhitectonice, subiectele religioase sau laice, „portretele” în relief ale patronilor bisericilor, donatorilor, peisajele din Brașov, motivele florale, costumele populare zonale.

Influențe

- din arta orfevrarilor din Germania, (Nurnberg, Aussburg ș.a.)
- din nordul Italiei.
- influențe zonale din Transilvania, Țara Românească, bizantine, ale Renașterii, barocului, creând obiecte de mare valoare artistică, într-un stil propriu, inconfundabil.
- Totodată, este evidentă îmbinarea simțului artistic de îmbinare, redarea unor motive populare, caracteristice Brașovului din secolele XVI-XVII-XVIII cu

Valoarea argintarilor brașoveni:

- prin simțul artistic, proporția, eleganța, expresia mișcării și a sentimentelor,
- prin inspirația plină de fantezie din arta populară românească, toate într-o îmbinare fericită, de creare a unui stil propriu
- prin desăvârșirea unor tehnici specifice, de **turnare, ciocănire, cizelare**.
- îmbinarea artei cu tehnici inovatoare în producția meșteșugarilor

*

Așadar, importanța creației meșteșugarilor aurari și argintari brașoveni este evidentă nu doar prin simțul artistic, proporția, eleganța, expresia mișcării și a sentimentelor, ci și prin inspirația plină de fantezie din arta populară românească, toate într-o îmbinare fericită, de creare a unui stil propriu.

Centrul comercial al Braşovului în sec. XIX

Bibliografie

1. Ion BIDIAN. *Organizarea și rolul meșteșugarilor în viața economică și socială a orașului Brașov în sec. al XV-lea*, în: Studii și Materiale de Istorie Medie, vol. III, București, 1975.
2. ****Călători străini despre Țările Române*. Vol. I, V, București, 1968, 1973.
3. Viorel ENE: *Incursiuni în Istoria Științelor Tehnice*. Editura Lux Libris. Brasov 1999, 160 pag.
4. Nicolae IORGA. *Brașovul și Românii*, în: Studii și documente, București, 1905.
5. Elena HELEREA, Rodica ȚICĂ, Lucia DUMITRESCU. *Materiale conductoare și materiale electroizolante – Interferențe cu mediul*. Universitatea “Transilvania” din Brașov, 2003.
6. Rolf E.HUMMEL. *Understandig Materials Science History. Propiertes, Applications*, Springer Verlay, 1998.
7. Victor JINGA. *Probleme fundamentale ale Transilvaniei*, vol.I, Brașov, 1945.
8. Radu MANOLESCU. *Comerțul Țării Românești și al Moldovei cu Brașovul (sec.XIV-XVI)*, București, 1965.
9. Dorina NEGULICI. *Meșteșuguri în Brașovul medieval*, Muzeul de Istorie, Brașov, 1995.
10. Minerva NISTOR. *Argintarii MAY, reprezentanți ai artei brâncovenești și post-brâncovenești*, Cumidava, XIII-2, Muzeul județean Brașov, 1983.

Notă: Ilustrațiile sunt reproduse după Dorina Negulici. *Meșteșugari în Brașovul medieval*, 1995